

lietuvius kunigus (ypač nepalūžiusius kovoje už gimtąjį žodį bažnyčiose). Lenkus atšaukia į... Vilnių.

Tai tik vienas pavyzdėlis iš deka, visos eilės faktų, palaipsniui vedusių į "vakuumą". Dar pridurkime: — arkivysk. R. Jałbrzykowskio griežtas veto prieš užuominas, kad į Vilniaus vyskupus (kaip tada salomoniškai apibūdinta, "lietuvių tikinčiųjų reikalams") būtų pasiūlytas šlovingasis kun. K. Čibiras arba kas kitas iš vilniečių lietuvių. Arkivysk. R. J. rezervavo sau teisę: "... tik ne Vilniaus lietuvis!", ir taip "paskirta" arkivysk. M. Reinys ("Litwin z Kowna", kaip ramino savo davatkas vienas lenkų kr.-demokratų pagrindžio laikraštis).

Briskime gilyn į "vakuumo" pelkes. Arkivyskupui lenkui į pagelbą atėjo... pats Stalinas: — ... arkivysk. M. Reinys iš-tremta.

— ... jo sekretorius ir tiesioginis kandidatas į Vilniaus vyskupų sostą — kun. Ed. Bays — "dingo".

Prasideda lenkų repatriacija. Arkivysk. R. Jałbrzykowski grįžta ("iš kolonijų") tėvynėn ir įsikuria Baltstogėje. Jo raštinės siunčiami raštai skrieja su eiliniu, kadaise Vilniuje pradėtu, numeriu, atspaudai seni, blankai taipgi. Vadinas, įsikūrė "kolei kur kas", negando metui prabūti. Tik užpernai, įsikišus LTSR viršūnėms, žinia, via Maskva, viskas pradėta ("be...Vilniaus reminiscencijų") iš naujo.

Lenkas, kurs šnekėjosi su KN Taryba, "pamiršta", kad arkivysk. Skvireckas nėra, de ja, "vienišas", turi atitikmenų ir Lenkuose. Juk Lenkijos primas kard. Hlond buvo "jėga išvežtas iš krašto" (Poznanės vaivada plk. L. Bociański — tas pats "didvyris" iš Vilniaus! — gavo įsakymą padėti lenkų kariuomenei "atitolinti nuo karo veiksmų" savo bažnyčios galva). Beje, o kaip čia tremty vysk. Gawlina?! Bet grįžkim pas arkivysk. R. Jałbrzykowski. Jo "iniciatyva ir ganytojišku protu" (taip rašė tremties lenkų dešinioji spauda) apsaugotį buv. Vilniaus Stepono Batoro universiteto teologijos fakulteto kunigai profesoriai "išskirstomi — lig laiko! — naujiems svarbiems postams" (repatriavo arkivyskupui R.J. pageidaujant!):

— Prof. dr. Cz. Falkowski į Lomžos vyskupus; — Prof. dr. M. Klepacz į Lodzės vyskupus; — Prof. dr. I. Swirski į vad. Podlasės vyskupus; — Prof. M. Sopočko į Baltstogės Kūrijos vadovybę.

— Prof. A. Cichoński į Baltstogės Kūrijos vadovybę.

Dar, be kitų, kun. prof. dr. Władysław Suszyński, į kur jis? Ogi, arkivysk. R. Jałbrzykowskiui rekomenduojant, Vatikaną (bene 1946 m.) pas-kiriamas... *V-i-l-n-i-a-u-s* vyskupų. Kol Vilnius "neprieina-

mas", jis yra Baltstogės sufraganu.

Kai arkivysk. R. Jałbrzykowski mirė, vienas tremties lenkų laikraštis rašė, kad jo "šviesus protas ir išbandyto lenko ištikimybė lenkiškiems Kresams (skaityk: lenkų okupuotam Vilniaus kraštui!) padiktavo iš anksto pramatyti žmones, kurie po bolševikų nelenties vėl apims vakuojantį Vilniaus vyskupų sostą".

"Vakuojantį"? Ak, buvo kadaise vaivados (Bociański) ir arkivyskupo (R. Jałbrzykowski) "sujungti protai ir raumenys", dabar, kaip matom, Gomulkos ir kardino-lo Wyszynskio.

Dar pabriskime į maurynę ištvinsusių, ir nepradžiūstančių pelkių.

Lenkų legenda apie vakuumą Vilniuje yra gerai įskiepyta Romoj. Kai išvenčinama vysk. J. Steponavičius, švenčinama ne Vilniuje, bet... kažkur Panevėžyje. Tai kieno buvo "iniciatyva"? Vatikanui lenkai (tremties ir iš anapus) dvasiškai griežtai pareiškė: — ... nepažeisti konkordato!

Vysk. J. Steponavičius teisiškai nėra įgaliotas šeiminkauti Vilniuje. Tai "bėdos me-to vyskupas", kaip rašė lenkų spauda. Buvo siūlyta kitos pavardės, bet lenkai ir "bėdos atvejui" bijojo Lietuvos piliečio Vilniaus vyskupų soste, mat, vysk. J. Steponavičius (baigęs Vytauto Didžiojo gimnaziją, Vilniaus Stepono Batoro Universitetą ir Vilniaus kunigų seminariją, be to, gimęs Vilniaus krašte) teisiškai gali būti tebelaikomas Lenkijos piliečiu.

4.

Manding, po kard. Wyszynskio "viešnagės" Romoj tenka po visą tremtį šaukti:

— Caveant consules ne quid republica detrimenti capiant!

Lietuvos Bažnyčios "vakuoman" braunasi kard. Wyszynski, kaip "vienintelis tikinčiųjų anapus geležinės uždangos vadas". O mes ties Romos vartais (min. St. Girdvainio kredencijalams apginti) besibūriuodami nebepamenam kitų vartų, pvz. Vilniaus, pro kurio ne-mažesnė klasta sėlna! Būkime *visapusiškai* budresni, ir ryžtingesni.

J. Cicėnas

Netikslus atsakymas

— Kelinta valanda, prašau?

— Už dvidešimt minučių bus trys.

— Aš gi klausiu dabar, o ne už dvidešimt minučių!

* * *

— Well, Agnes, tu jau sulaukė vedybinio amžiaus, tai sudiev, pasakė mergaitės' jaunystės dienų draugas.

* * *

— Ar kartais nežinote, ar Minerva buvo mergaitė ar ištekejusi?

— Vargiai, ji gi buvo išminties dievaitė.

MOKSLO ŽINIOS

—000—

Plaučių mašina vėžiui nukovoti

Tennessee universiteto liginės daktarai išstobulino naują vėžio gydymo būdą, kuriam nereikia nei operacijos, nei radiacijos. Atrodo, kad gydymas buvo sėkmingas trims moterims, turėjusioms gero-kai įsisenėjusį vidurių vėžį.

Tas gydymo metodas yra mašina, pavadinta membrani-nės plautis, bet daktarai sako, kad jiems dar reikia penketo metų, kol galės aiškiai pasakyti apie to gydymo rezul-tatus.

Gydant, pacientui yra atidaromos vena ir arterija; arterija nukreipiama į plastikini vamzdelį (tube) ir "plaučio" mašina per ją varo į kraujo srovę nitrogeninių garstyčių koncentratą.

Nitrogeninės garstyčių dujos atakuoja ir stengiasi užmušti vėžio narvelius.

Panašios dujos, tik fuo skirtumu, kad vietoje nitrogenu buvo vartojama siera, buvo pagarsėjusios pirmojo pasaulinio karo, kaip nuodingosios mustardinės dujos, kurios buvo vienur kitur pavartotos prieš priešingą pusės kariuomenę.

Tą mašiną išrado vienas Knoxville širdies specialistas, kurs tačiau dar nenori būti viešai žinomas.

Keps gyvus žmones

Būsimų erdvių kelionių tyrinėtojai daro bandymus su gyvais žmonėmis, kaip ir kiek žmogus galės pakelti karščio skrendant į kitus pasaulius, kuomet erdvėlaivis iš lauko pusės įkais iki 2,000° karščio. Nors erdvėlaivių gondolos iš vidaus bus visokeriopa izoliuotos, vis tik ir viduje temperatūra gali pakilti iki ke-liu šimtų laipsnių. Tokie pavojai gresia erdvėlaiviui grįžus į žemės atmosferą, kur susidurus su oru dėl didelės greičybės gaunasi didelis įkaitimas.

Oro medicinos laboratorijoj Wright Centre, Dayton, Ohio, jau daryti tokie bandymai su gyvais žmonėmis. Tam tikrame pečiujie buvo pasodintas žmogus ir "pečius" iš oro įkaitinamas taip greit, kad per 1 min. viduj temperatūra kilo po 100°, viso iki 500 laipsnių karščio per 5 minutes.

Buvo išbandyta su visai nuogu, lengvai aprengtu ir labai šiltai aprengtu žmogumi.

Nuogas žmogus nebegalėjo pakelti temperatūrai pasiekus 400 laipsnių; lengvai apren-gtas pakėlė iki 450 laipsnių, o sunkiai ir šiltai aprengtas pakėlė kol karštis pakilo iki 500 laipsnių...

PS 400 laipsnių karščio nustatoma keptuvėje, pradendant kepti jautienos kepsnį. Paprastai mėsa verdama prie žemesnės temperatūros!

BUDRIKO 10 DIENŲ IŠPARDAVIMAS

Užpirko prekių 10 sunkvežimių naujų vėliausio stiliaus už žemesnes kainas kaip kitur.

Didelės deskos, stalai rašymui	\$24.00
5 šm. dinettes, formica	\$29.00
Vatiniai matrasai po	\$9.00
Springiniai matrasai po	\$14.50
Sulankstomos lovos su matrasu už	\$14.50
9x12 karpetai po	\$29.50
Kortų stalai ir 4 kėdės už	\$12.00
Mažos radios po	\$9.00
Didelės radios po	\$19.50
TV console 21 colio	\$48.00
TV 21 colio, 1958 metų	\$97.00
TV 21 colio, 1959 metų	\$149.00
Webcor, RCA, Philco Stereo	\$49.00

LENGVI DALINIAI IŠMOKĖJIMAI.

SECTIONAL SOFOS PARLOR SETAI

	Reg.	Dabar
3 šm. sectionals; apverčiamos paduškos	219.95	\$119
2 šm. sectionals. Dekoratinės medžiagos	259.00	\$158
Modern. 3 šm. sectionals	319.95	\$177
Deluxe 2 šm. sectionals, foam cushions	369.00	\$199
3 šm. sectionals, apverčiamos paduškos, nylon medžiagos	429.95	\$237
Deluxe stiliaus 3 šm. sectionals. Įprastas padengimas, luksinės medžiagos, foam rubber paduškos	549.95	\$299

SVEČIŲ KAMBARIO SETAI

	Reg.	Dabar
2 šm. sofa ir kėdė setas	199.95	\$98
Sofa ir kėdė setai	259.95	\$129
Modernios sofos: deluxe konstrukcijos	199.00	\$139
Sofa ir kėdė setai, foam rubber paduškos, nylon viscose	299.95	\$158
French Prov. sofa ir kėdė setai	399.00	\$199
Decorator sofa ir kėdė setai; King size!	429.95	\$237

MIEGAMOJO BALDAI

	Reg.	Dabar
4 šm. modern. setai	159.95	\$88
Modern. 4 šm. setai. Dviguba komodė, veidrodis, skrynia, lova	199.95	\$129
4 šm. tradiciniai mahogany veneer setai. Dviguba komodė, veidrodis, skrynia ir lova	279.95	\$166
4 šm. modern. setai. Triguba komodė, veidrodis, skrynia ir lova	349.95	\$229
American of Martinsville 6 šm. setai. Triguba komodė, veidrodis, skrynia, 2 dvigubos lovos, nite stand	599.00	\$298
4 šm. stambūs modern. setai; triguba komodė, veidrodis, skrynia, lova	795.00	\$488

VALGOMOJO BALDAI

7-8-9 šm. valgomojo setai. Tradiciniai, modern., provinciniai, daugelis Furniture Mart pavyzdžių		
Nuolaida 1/3 iki 1/2 ir daugiau		
Cherry valgomojo setai. Stalai, 4 kėdės, buffet, deck top	499.95	\$244

Krautuvė atdara sekmadieniais 12-5 ir vakarais pirmadieniais ir ketvirtadieniais iki 9:30 val.

JOS. F. BUDRIK FURNITURE, INC.

3241 So. Halsted Street
Tel.: CALUMET 5-7237

Budriko radio programos kiekviena sekmadienį kaip 2:15 iki 3 val. po pietų iš radio stoties WHFC, 1450 kil.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JANUARY 17, 1959

LINIJĄ APAKINA DVASIA

KETURIŲ ŽYMAUSIŲ JUGOSLAVŲ RAŠYTOJŲ PASISAKYMAI DĖL "PARTIJOS LINIJOS"

Sovietai vėl turės taisyti savo enciklopediją...

Paryžiuje leidžiamame, Jan Paul Sartre redaguojamame, žurnale "Les Temps Modernes" pasirodė eilė rašinių, iš kurių galima matyti, kur linksta Jugoslavijos intelektualų galvosena. Tas žurnalas kreipėsi į jugoslavų rašytojus, klausdamas, kokia yra inteligentų rolė "socialistinėje bendruomenėje". Klausimų tarpe buvo toks: "Ar privaloma nustatyta ideologinė linija socialistinėje valstybėje? Jei taip, tai kokia? Jei ne, tai dėlko?"

Atsakymus į tuos klausimus atsuntė žymūs jugoslavų rašytojai: Marko Ristić, Iosip Vidmar, Marian Matkovič, Dobrica Ćosić, — vardai labai žinomi ir Sovietų Rusijoje. Pav. Didžiojoje sovietų enciklopedijoje apie Iosifą Vidmarą pasakyta, kad jis yra "vienas vadovaujamųjų dabartinės Jugoslavijos kritikų". Kaip Vidmaras atsako į jam patiektus klausimus?

Iosifo Vidmaro atsakymas

"Ar turi būti socialistinėje valstybėje nustatyta ideologinė linija?.. Čia visų pirma reikia labai aiškiai atskirti: socialistinę valstybę ir socialistinę bendruomenę. Socialistinė valstybė — tai tik socialistinės bendruomenės vykdymas aparatas. Valstybės aparatas, kokias ir bebūtų tos valstybės struktūra, aišku, neturi vesti jokios "ideologinės linijos" kultūros srity. Kodėl? Tai gi todėl, kad aparatas negali turėti nei jautrumo, nei skonio — savybių, būtinų turėti norint jautriai suprasti kultūrinės vertybes. Aparatas gali turėti bendras vadinamas "ideologines" pažiūras į meną, — bet jos, kaip mes visi žinome, visiškai nėra pakankamos, ir grubiose aparato rankose pavirsta grėsmingos. Dar daugiau, jos pasidaro mirtinai kenksmingos, kai valstybės aparatas pretenduoja į vaidmenį vienintelio teisėjo, kurs tariamai tegali spręsti, ar tas ar kitas kūrinys yra moralus ar nemoralus, ar ideologiškai išlaikytas ar neišlaikytas... Jei kartais valstybės aparatas pradeda maišytis į jautriausias meno problemas — pavyzdžiui į stiliaus klausimus, tai tati veda prie meninės kultūros pražūties ir tų tragikomedijų, kokių, deja, taip dažnai taikosi mūsų laikais. Gana atsiminti trijų sovietų kompozitorių parašytų operų rehabilitaciją".

Marian Matkovičiaus atsakymas

Marian Matkovič, kurį sovietų Didžioji enciklopedija vadina "žymiausiu dramaturgu" Jugoslavijoje, taip atsakė

į Paryžiaus žurnalo klausimus:

"Istorija mus moko, kad visos ideologinės linijos, kokios tik buvo praeityje, neprisidėjo prie žmogaus minties evoliucijos ir galutinėje išvadoje kenkė vystymuisi tos ideologijos, kuri nustatydavo tą liniją. ... Tokiais momentais, kaip patirtis rodo, kultūros srity atsiranda suakmenėjusios geometrinės formulos. Tati sudaro didelį pavojų. Ypatinai tai pavojinga marksistinei ideologijai, kuri savi mi reiškia vieną iš pozicijų pasaulyje. Ir kai ta pozicija pavirsta "linija", tai ji gali visą ideologiją prislėgti prie sienos — su pagalba įvairiausių "šventų" dogmų, nustatytų visiems laikams ir visokiems atvejams. Tamsa tuomet praraja ideologiją, kadangi "linija apakina dvasią"."

Ir Dobrica Ćosić tą patį sako

Dobrica Ćosić yra jaunas serbų rašytojas. Sovietų Didžioji enciklopedija apie jį rašo: "Pokariniame periode serbų literatūra praturtėjo didžios meninės vertybės kūriniais. Didelį populiarumą laimėjo jaunesnės gėntkartės rašytojo Dobrico Ćosićo realistinis romanas iš partizaninio karo "Saulė tol". Į klausimą "Ar socialistinėje valstybėje privaloma tam tikra ideologinė linija?" Dobrica Ćosić atsakė:

"Kultūros srityje socialistinėje valstybėje privaloma "ideologinė linija" — žodį "linija" aš imu sveltmenkliuose. Pagrindiniai tos linijos punktai, mano nuomone, turi būti tokie: pirmiausia sudaryti materialines ir visuomenines sąlygas tikrai demokratinei kultūrai; antra: išvaduoti mokslą ir meną iš bet kokio kišimosi iš valstybės pusės. Abudu šie punktai reiškia, kad socializmas, tai yra humanizmas, ne-

leis jokioms įstaigoms ir politinėms organizacijoms pretenduoti į bet kokią monopolę kultūros srityje".

Mokslas ir menas turi būti laisvas

Žymus jugoslavų poetas Marko Ristić, atsakydamas į tą patį klausimą, sako; kad vienintelė socialistinės valstybės "linija" kultūros srity privalo būti tik tokia, kad toje srityje negali būti jokių valstybinių nei partinių linijų. Ristić pacituoja tokią Jugoslavijos kompartijos sekretoriaus Edvardo Kardelio kalbos ištrauką:

"Į komunistų kaip tokių uždavinius neįeina spręsti apie tai, koks meninis stilius yra geras ar blogas. Lygiai taip jau komunistai neturi nustatinti ribas arba kryptis moksliniam tyrinėjimams arba diktuoti mokslines sąvokas. Visa tai, galutinėje išvadoje, yra vien pačių meno ir mokslo žmonių reikalas". J. Pr.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Svarbus Pranešimas

DOVANŲ SIUNTĖJAMS Į SSSR

Mes džiaugiamės pranešdami, kad nuo 1959 m. sausio 1 dienos Jūs galėsite siųsti savo dovanų siuntinius į SSSR

SUMAŽINTOMIS PATARNAVIMO KAINOMIS

Nauji tarifai ir muitai taip sutvarkyti, kad siuntinių priėmimas, išsiuntimas ir pristatymas vyks daug paprasčiau, o patarnavimas iš viso bus tobulesnis.

Kad galėtumėte pasinaudoti naujomis nuolaidomis ir lengvatomis, siųskite savo siuntinius vienai iš sekančių penkių firmų,

kurios yra vienintelės OFICIALIAI ĮGALIJOTOS atlikti siuntimus

Muitai ir mokėjimai yra visiškai tie patys visose firmose.

Dėl smulkesnių informacijų prašome kreiptis į kurį nors iš žemiau išvardintų skyrių:

PACKAGE EXPRESS CO. CENTRAL PARCEL & TRAVEL AGENCY, INC. SERVICE, INC.

1530 Bedford Avenue
Brooklyn 16, New York
Tel.: INGersol 7-7272

220 So. State Street
Chicago 4, Illinois
Tel.: WABash 2-9354

UNION TOURS, INC.

1 East 36th Street
New York 16, N. Y.
Tel.: MURray Hill 6-1155

GENERAL PARCEL & TRAVEL COMPANY, INC.

135 West 14th Street
New York 11, New York
Tel.: CHelsea 3-2583

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

1991 Broadway
New York 23, New York
Tel.: LYceum 5-0900

IŠ KANADOS PADANGĖS

LAISKAS IŠ VANCOUVERIO

Sniegas, sniegas ir sniegas

WINNIPEG, Man. — Kaip neseniai per šias skiltis rašiau, kad pirmą kartą istorijoje sniegas suparilžavo Winnipego miestą, tai po to vėl greit "Naujiene" pasirodė žinia, kad New Yorke net šešios (?) pėdos sniego prisnigo, kad net kaikurinius stogus sniegas įlaužė.

O Kalėdoms atvirutę iš Vancouverio prišaudijamas senas ir "amžinas" naujienietis, kuris viešai per spaudą yra pasižadėjęs su "Naujienomis" nesiskirti, kol tik gyvas bus, Jonas Dudenas man parašė, kad ir šiltajame Vancouveryje, kur beveik žiemų kaip ir nėra, tai ir ten buvo net dešimt colių sniego prisnigę, ir vaikai tuo sniegu labai džiaugėsi. Bet tik tas

džiaugsmas neilgai tebuvęs — tik tris dienas, o po trijų dienų vėl saulė ir lietus tą sniegą išitirpė.

Anksčiau skaičiau "Naujienose", kad Amerikoje šiltuosius byčius sniegas esąs gerokai apmurdęs.

Dabar vėl "Naujienose" teko matyti, kad ir Anglijoje esą buvę daug sniego. Prie progos, dar žodis apie Joną Dudeną: Kol mūsų tautos patriotas Jonas Dudenas gyvenė nuo civilizacijos atsiskyres — šiaurės žiemvakariuose, nepertoli nuo šiaurės ašigalių — Port Radiume, tai jis dažnai ir į "Naujienas" parašydavo. Dabar kaip pasiėmė "neribotą atostogą", tai gal laiko suradęs ir vėl ką nors parašys. Dabar Jonas Dudenas apsigyveno Vancouveryje — Britų Kolumbijoje,

kur daugelis buvusių Kanados valstybės tarnautojų suvažiuoja "neribotoms atostogoms".

Jonas Dudenas rašo, kad jis apvažiavęs visą Kanadą skersai ir išilgai, ir niekur jam taip nepatiko, kaip Britų Kolumbijoje. Mat, ten visados šilta, tad Dudenas gana ilgai po šiaurės žiemvakarius besaldamas ir sumanė Vancouveryje apsigyventi. Bet kaip ant patyčių ir ten jį sniegas pasivijo. Dudenas rašo, kad jis Vancouveryje nusipirkęs "palocių", sumokėdamas apie \$30,000, ir dar kitą tūkstantinę išleides savo buto paruošimui. Kitus apie tuziną būtų išrenduojas ir gerai pragyvenas.

"Naujienu" kalendoriai

Labai malonu, kad "Naujienos" kas metai savo skaitytojams prisunčia dovanoms kalendorių. Tie "Naujienu" kalendoriai taip pavaizduoja Lietuvą, kad jį juos pažvelgęs jaučiesi lig po Lietuvos besilankęs. Tik žiūrėk: žiemos, pavasario, vasaros ir rudens vaizdai, lietuvių tautiški apželdai, avys, karvės, arkliai — artojai ir net ožiai su dideliais ragais. O prie to dar sodai — medžiai, kaimo bakūžės, derlingi laukai ir įvairūs gamtos piešiniai tikrai širdį traukia prisiminti Lietuvą. Ir kas metai "Naujienos" vis suranda naujų piešinių pasiekti; šiais (1959) metais net Lietuvos Vytis, lietuvaite verpėja ir net Kalėdų senelis su briedžiais pavaizduotas. Tai tikresnio lietuviško kalendoriaus ir nebegali būti.

Aš labai vertinu prie kiekvieno mėnesio pažymėjimus "Mėnėtinios (mėnesio) Dienos", tai žymesnių prisiminimų parašymai. Tik gruodžio mėnesio "Mėnėtinias Dienas" skaitant, rodos kažko trūksta. Po pažymėjimo "17 d. — 1866 m. gimė Kazys Grinius", rodos, tuoj turėtų būti pažymėta: "17 d. — 1926 m. Lietuvos fašistai smurto perversmu nuvertė teisėtą žmonių rinktą — Griniaus valdžią". Ir tai atsitiko Dr. Kazio Griniaus gimtadienyje.

Nauja knyga "Dienoiant"

Gayau laiška iš New Yorko, iš Amerikos Lietuvių Socialdemokratų Sąjungos — Literatūros Fondo. Laiske parašyta, kad "Sausio mėn. išeis iš spaudos Kipro Bielinio "Dienoiant", spaudos draudimo laikų atsiminimai su įdomiais priedais ir dokumentais. Knyga turi 464 psl., kietuose viršeliuose. Jos parduodamoji kaina bus \$6.

Kadangi laiške kalbama, kad knyga bus spaudos draudimo laikų atsiminimai, tai, manau, bus ir apie knygnešius aprašyta. O kadangi "Naujienu" kalendoriuje pastebėjau, kad 1864 metais kovo 16 dieną gimė knygnešys Jurgis Bielinis, tai ar tik nebus Kipro Bielinio brolis ar tėvas? Apie knygnešius jau esu biskutį skaitęs — ir ko jie — tie knygnešiai nėra pergyvenę, tai labai įdomu skaityti. Taigi tikiu, kad ir knyga "Dienoiant" bus įdomi knyga.

K. Beniušis

• BUDRIKO RADIJO • • PROGRAMA •

Pasiklausykite rytoj, t. y. sekmadienį, Budriko radijo programos iš stoties WHFC, 1450 kil. nuo 2:15 iki 3 val. po pietų. Tikrai pasigėrėsite gražiomis lietuviškomis dainomis ir muzika. Taipgi bus mįslių kontestas su dovanomis. Pereitos savaitės mįslių konteste dovanas laimėjo J. Sinkevičiūtė ir Birutė Pranskietienė. Dalyvaujanti konteste turite progą laimėti Budriko dovanas.

Pranešėjas

help your
HEART FUND
help your HEART

SALIS BE SMEGENŲ

Tokią šalį be smegenų, tai yra be kūrybingos, gyvenime mažai reiškinčios inteligentijos, atrado Lenkijos profesorius Jozef Chalasinsky.

Kalifornijos Universiteto sociologijos katedra pasikvietė pas save paviešėti ir mokslo patyrimais pasidalinti Lenkijos profesorius J. Chalasinsky. Šis grįžęs iš tos viešnagės, savo įspūdžius apie JAV inteligentiją papasakojo Veršuvos savaitraščiui "Stolica" korespondentui. Čia tenka pastebėti, kad tas Lenkijos profesorius nėra abejingas komunizmo teorijai ir jo praktikai. Jų įsitikinimu, komunizmo idėja yra tikroji visuomeninio gyvenimo smūkelis.

Korespondentui pasiteiravus apie amerikinio sociologijos mokslo poveikius, prof. Chalasinsky atkirto:

Eggheads! Jis tai kalbėti neverta. — Toliau jis pasisako, kad tai yra bendros amerikinės visuomenės problema. O toji visuomenė likusi be intelektualų, tai yra be protaujančių žmonių. Esą, Rooseveltas su savo New Dealu sudarė savotišką smegenų trusę. O dabar JAV inteligentija yra atsidūrusi savo gete ir politikoje neturi jokios įtakos kaip ir visuomenės gyvenime. Pats Eisenhoweris yra antiintelektualistas. Girdi, kai Eisenhoweriui buvo pranešta apie Columbijos universiteto žymesnius fizikos, chemijos, inžinerijos mokovus ir jų darbus, tai menamai Eisenhoweris į tai atsiliepęs:

— Ko vertos tos fizikos, chemijos, inžinerijos garsenybės, jei jie nėra išgarsėjusiais amerikiečiais.

Menamai 1954 m. Los Angeles prezidentas Eisenhoweris šiaip apibūdinęs inteligentiją: — Tai asmuo, vartojas daugiau žodžių, negu reikia; kad galėtų pasakyti daugiau, negu žino.

Toliau prof. Chalasinsky sako, kad visuomenės gyvenimo mechanizmas šiuo metu JAV išjungė intelektualų grupes iš politinės veiklos. Esą, visuomenės gyvenimo mechanizmas sudaro biurokratija, dviejų politinių partijų buvimas, karių įtaka ir paties prezidento asmenybė, kas visa prilygsta cenzurizmui. Intelektualai neturį nei pajėgų, nei noro išeiti prieš tą partinę ir unijinę oligarchiją. Girdi, esama židinių, esama labai įdomios, aukšto lygio spaudos, bet tai tik vietinės reikmės, kas lieka tik savo tarpe be platesnių visuomenės poveikių; demokratinis sąjūdis taip pat nesąs pasiekęs plačių visuomenės sluoksnių ir jis nėra veikiamas intelektualų. Amerikinė demokratija be ideologijos, tai šių dienų keistenybė! Amerikinė visuomenė gyvenanti aštuoniolikto amžiaus demokratinės dvasia. Biurokratija yra lemiančioji. Tai demokratija išaugusi ant liberalizmo mielių. Techninė kūryba, jos darbai ir statyba dalinai yra išjungti iš universiteto studijinių laboratorijų. Pernelyg didelė ir siaura specializacija atitrūksta nuo gyvybinių mokslo šaltinių ir praranda kūrybingumą. Esą Amerikos visuomenė turėjo tokius pergyvenimus, kokių iki šiol nežinojo. — Tai Sovietų sputnikų paleidimas. Pirmą kartą amerikiečiai pajuto, kad kažkas juos technikoje pralenkė... — Kongrese esama bene vos dviejų profesorių, — pastebi J. Chalasinsky.

Toliau tas lenkų profesorius šiaip samprotuoja: Amerikinė visuomenė susideda iš mažųjų branduolių. Jei neskaitytina šeima sutelpa į vieną automobilį, ji jau patenkinta ir sudaro savo visuomenę. Kelionės atliekamos automobiliu. Čia šūkis: — pirkite automobilius ir būsite laimingi! — Tas šūkis nustelbia visus kitus politinius šūkius. Esą 3 amerikiečiams tenka vienas automobilis ir kasdien 3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JANUARY 17, 1959

Duokite savo 1958 metų mokesčių (income tax) LAKSTUS UZPILDYTI

CHESTER KILKIS

4127 So. Richmond Street Virginia 7-3030
prie ARCHER AVENUE
Pildo biznio, nuosavybių ir asmenų lakštus
Chicago lietuviams pildo lakštus jau per 25 metus

Visuomet mokėjome aukštus dividendus

DABAR JUOS DAR PADIDINOME

1/2%

TAUPTOJAMS TEIKIAME ĮVAIRIUS PATARNAVIMUS VELTUI Kešiuojame čekius. Perkam ir parduodam valstybės bonus. VISOS SANTAPOPOS APDRAUSTOS IKI \$10,000.00.

CRANE SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

2555 WEST 47th STREET LaFayette 3-1083
B. R. PIETKIEWICZ, prez. E. R. PIETKIEWICZ, sekr. ir adv.
Darbo valandos: pirmadienį ir ketvirtadienį, nuo 9 iki 8 val. vak.; antradienį ir penktadienį, nuo 9 iki 5; trečiadienį, uždarai, o šeštadienį, nuo 9 iki vidudienio.

PASITARNAUKITE SAVO DRAUGAMS!

Mes gerokai paūgėjome mūsų taupytojų, patenkintų mūsų patarnavimais, rekomendacijų dėka. Jei esate mūsų kostumeris, pažvelkite savo draugams apie gerus mūsų patarnavimus, vertingą pelną ir apdraustą saugumą, kurį gaunate betaupydami pas mus. Jeigu dar nesate mūsų kostumeris, tai pirma proga užėikite pas mus ir įsitikinkite. Visuomet mielai Jus priimsime.

UNIVERSAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Tel.: HAYmarket 1-2028

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Nariai

kuriuose kiekvieno santuokos yra apdraustas iki \$10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.
6245 SOUTH WESTERN AVE. CHICAGO 36, ILLINOIS
Grovehill 6-7575

CONTINENTAL SAVINGS & LOAN ASSN.
4559 SOUTH PAULINA STREET CHICAGO, ILLINOIS
Yards 7-0145

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.
2555 WEST 47th STREET CHICAGO 32, ILLINOIS
LaFayette 3-1083

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.
3430 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
Cliffside 4-0104

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 SOUTH 49th COURT CICERO 50, ILLINOIS
Townhall 3-8131-2

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.
1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
HAYmarket 1-2028

Ballie Hotel
7643 HARDING AVENUE
MIAMI BEACH 41, FLORIDA
BLOKAS NUO PAJURIO
Sophie ir Bernice Welicks

MIDLAND

Savings and Loan Association

Mes mokame Aukštą Dividendą

PER 40 METU VISU LIETUVIŠKŲ KULONŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ

4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
— AUGUST SALDUKAS Prezidentas

BLUE DANUBE TAVERNOJ,

715 West North Avenue

penktadienių, šeštadienių ir sekmadienių VAKARAIŠ VYKSTA ŠOKIAI.

Įėjimas nemokamas. Baras su importuotais ir vietiniais gėrimais.
Kviečia atsilankyti ir linksmai praleisti laiką
Sav. RICHARD

SPECIALUS IŠPARDAVIMAS

- 11 gabalų miegamojo baldai.
- Miegamojo komoda su veidrodžiu.
- Įrėmintos spyruoklės matracai.
- Spyruoklinis matracas
- Dvi pagalvės lovai.
- Dvi Vanity lėmpos.
- Didelis kilimas.

\$289.95 vertės baldai parduodami už \$179.95
Įrėmintos spyruoklės kėluoja \$79.50; spyruoklinis matracas — \$79.50. Abu parduodami už \$99.50.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.

ROOSEVELT FURNITURE CO.

2310 W. Roosevelt Road Tel.: SEeley 3-4711
Sekmadieniais atdara nuo 11:00 iki 4:30 po pietų.

STANDARD FEDERAL- Chicagos Stipriausioji Istaiga

1909 1959

TURTAS \$65,000,000.00
ATSARGOS FONDAS ..... \$ 6,000,000.00

Kad ateityje išvengtum bereikalingų rūpesčių, tai taupyk saugioje įstaigoje. STANDARD FEDERAL per 50 metų — nuo 1909 iki 1959 — įrodė, kad ji pati saugiausia ir stipriausia.

STANDARD FEDERAL išties pusę šimtą metų kiekvienam taupytojui išmokėdavo pagal pareikalavimą. Depresijos, karo ir sunkiausiais mūsų ekonominio gyvenimo metais STANDARD FEDERAL kiekvienam taupytojui išmokėdavo aukštą dividendą.

Chartered and Supervised by the U. S. Government.
JUSTIN MACKIEWICH, Prez.

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 Archer Avenue Chicago 32 Phone Virginia 7-1141

DARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštadienį, nuo 9 val. ryto iki 4 valandos po pietų. Trečiadieniais visai neatidarama.

